

29.3.2018

Kela 30/010/2018

Lakivaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Kela on aikaisemmin antanut lausunnon yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaki 8.9.2017. Nyt lausuttavana oleva hallituksen esitys ei tuo merkittäviä muutoksia aiemmin lausuttuun.

Kela lausui tuolloin, että se kannattaa hallinnollisen sakon ulottamista myös viranomaistoimintaan. Kelan näkemys oli, että tulevaisuudessa esimerkiksi Sote-tehtävien hoidossa voi syntyä kilpailua julkisen ja yksityisten toimijoiden välillä, mihin sanktioinnin rajausta saattaisi vaikuttaa. Kelan näkemyksen mukaan nyt hallituksen esitykseen otettu sanktiointi-malli on kuitenkin hyvin perusteltu ja sen mukaan mahdolliset muutokset voidaan tarvittaessa ottaa lakiin myöhemmin.

Uusi tietosuojalaki on yleislaki ja sen rinnalla on runsaasti erityislainsäädäntöä. Lain valmistelun tavoitteena oli selkeyttää tietosuojalainsäädännön kokonaisuutta. Tällä hetkellä valmistellaan eri ministeriöiden toimialaan kuuluvia erityislakeja, joihin ehdotetaan erikseen lisättäväksi asetuksen 23 artiklan sallimia rajoituksia rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiselle. Tämä rinnakkaisvalmistelu ja asetuksen kansallinen integroiminen ei mielestämme selkeytä tai vähennä sääntelyä. Tietosuojalainsäädännön kokonaisuuden selkeyden kannalta olisi pohdittava, tulisiko tietosuoja-asetuksen 23 artiklan rajoituksista säätää tässä tietosuojalaissa lukuisien eri erityislakien sijaan.

Tällä hetkellä on valmisteilla myös runsaasti muita Kelan kannalta merkittäviä lainmuutoshankkeita, joissa on henkilötietojen käsittelyyn liittyvää sääntelyä. Lainsäädäntötyön tulisi olla koordinoitua siten, ettei pääse syntymään päällekkäistä tai erilaisiin tulkintoihin johtavaa sääntelyä. Valmisteilla on muun muassa Sote- ja maakunta-uudistukseen, asiakastietolakiin (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä) ja niin sanottuun toisiolakiin (Laki sosiaali- ja terveystietojen tietoturvallisesta hyödyntämisestä) liittyvää lainsäädäntöä.

Viitaten Kelan aiempaan lausuntoon henkilötietojen käyttö tieteelliseen ja historialliseen tutkimukseen ja tilastointiin on turvattava nykyisellä tasolla. Tieteellisen ja historiallisen tutkimustarkoituksen lisäksi esityksessä (31

§ ja sen perustelut s.114-116) mainitaan tietojen muut yhteensopivat käyttötarkoitukset, kuten tutkimusaineiston sekundäärinen käyttö esimerkiksi tilastoinnissa. Asiaa ei ole kuitenkaan hallituksen esityksessä selkeästi ilmaistu. Sekundäärikäytöllä on lisäksi liittymäkohtia muuhun valmis-teilla olevaan lainsäädäntöön (toisiolaki). Ehdotettu 31 §:n 3 momentti on muotoilultaan vaikeaselkoinen.

Arkaluonteisten terveystietojen käsittelyn laajentaminen terveydenhuol-lon palveluntarjoajiin ja palvelunjärjestäjiin sekä tuottajiin on tarpeellinen lisäys yleislakiin samoin kuin sosiaalihuollon palveluntuottajien maininta.

Kansaneläkelaitos

Tietosuojavastaava Raila Brummer